

Akým spôsobom si môžem voči páchatel'ovi uplatniť nárok na náhradu škody alebo využiť iné prostriedky nápravy/uspokojenia nároku v rámci súdneho konania (trestného konania) a na koho sa môžem obrátiť v súvislosti s uplatnením tohto nároku?

V priebehu trestného konania sa obeť môže domáhať náhrady občianskoprávnej škody za zranenie alebo stratu spôsobené trestným činom najmä v priebehu súdneho konania po vznesení obvinenia; takýto nárok môže byť na náhradu škody, uvedenie vecí do pôvodného stavu alebo peňažné plnenie. Obeť si môže uplatniť tento nárok na súde prvého stupňa najneskôr pri procesnom úkone, pri ktorom sa môže obeť prvýkrát dostaviť na súd; súd informuje obeť o týchto procesných úkonoch. Ak to obeť zanedbá, nie je možné neskôr uznať odôvodnenie neuplatnenia nároku.

Občianskoprávny nárok má formálne prvky, ktoré stanovuje a vyžaduje zákon. V nároku musí byť uvedená obvinená osoba, proti ktorej si obeť uplatňuje občianskoprávny nárok, výslovná žiadosť adresovaná súdu, aby rozhodol najmä o nárokovanej sume alebo množstve, právo, na ktorom je založený občianskoprávny nárok, skutočnosti, ktoré podporujú uplatnené právo a žiadosť o vydanie rozsudku, ako aj spôsob a miesto výkonu rozhodnutia v prípade, ak súd rozhodne o podstate občianskoprávneho nároku.

Okrem toho môže obeť uviesť svoj úmysel podať občianskoprávny nárok ešte pred vznesením obvinenia, čiže v predsúdnej fáze trestného konania.

V prípade vznesenia obvinenia prokuratúra postúpi vyhlásenie obete súdu.

Súd rozhodne o podstate uvedeného občianskoprávneho nároku v trestnom konaní, alebo ak to nie je možné z dôvodov stanovených v zákone, v dôsledku ktorých nemožno nárok vymáhať v trestnom konaní, odkáže občianskoprávne nároky na uspokojenie iným zákonným spôsobom.

V akej fáze trestného konania by som si mal(-a) uplatniť nárok?

Občianskoprávny nárok je možné podať po vznesení obvinenia, ale úmysel podať nárok sa môže uviesť aj pred vznesením obvinenia počas vyšetrovania.

Čo môžem žiadať v rámci uplatnenia nároku a akým spôsobom by som ho mal(-a) predložiť (označiť celkovú sumu a/alebo uviesť jednotlivé straty, ušlé zisky a úroky)?

V Trestnom poriadku a uvádzajú podstatné prvky občianskoprávneho nároku, ale nepredpisujú sa žiadne osobitné formálne požiadavky.

Pokiaľ ide o jeho podstatu, občianskoprávny nárok môže byť na náhradu škody, uvedenie vecí do pôvodného stavu alebo peňažné plnenie. Obvinená osoba, voči ktorej sa nárok uplatňuje, musí byť uvedená v občianskoprávnom nároku a v podaní musí byť zahrnutá výslovná žiadosť adresovaná súdu, aby vydal rozhodnutie. Podanie musí obsahovať nárokovánú sumu alebo množstvo. V tomto podaní môže byť požiadavka aj na náhradu škody podľa občianskeho práva za škodu, ktorú utrpela zranená osoba ako priamy dôsledok trestného činu. Okrem zníženia hodnoty majetku to môže zahŕňať stratu zisku a úroky nároku na náhradu škody. Navyše v občianskoprávnom nároku sa musí uviesť uplatňované právo poškodenej osoby a dôvody nároku.

Ak občianskoprávny nárok nezahŕňa tri najdôležitejšie uvedené prvky potrebné pre rozhodovanie (označenie obvinenej osoby, výslovnú žiadosť a uplatňované právo), súd odkáže nárok na upokojenie iným zákonným spôsobom okamžite po zistení týchto nedostatkov.

Neexistencia iných prvkov občianskoprávneho nároku (skutočnosti na podporu nároku a uplatneného práva, uvedenie spôsobu a miesta platby) zároveň vedie takisto k rovnakým dôsledkom s tým rozdielom, že súd odkáže vec až v jeho konečnom rozhodnutí namiesto okamžitého postúpenia po zistení nedostatkov.

Existuje osobitný formulár na uplatnenie takýchto nárokov?

V právnych predpisoch sa nestanovuje formulár pre takéto nároky.

Aké dôkazy musím predložiť na podporu svojho nároku?

Podľa zákona sa nestanovuje, aké dôkazy sú potrebné na podporu nároku. Keď súd vybavuje a vymáha občianskoprávny nárok, spisy vo veci sa zohľadňujú z úradnej povinnosti bez ohľadu na to, či dôkazy predložila poškodená osoba alebo boli získané z iného zdroja. Dôkazná sila dôkazov nie je určená zákonom, akýkoľvek dôkaz určený zákonom sa môže voľne použiť v trestnom konaní.

Podľa zákona sa teda nepredpisuje, ktoré dôkazy sa musia predložiť na podporu občianskoprávneho nároku okrem povinného predloženia skutočností podporujúcich občianskoprávny nárok.

Vzťahujú sa na uplatnenie môjho nároku súdne poplatky alebo iné náklady?

Ak sa poškodená osoba domáha občianskoprávneho nároku v rámci trestného konania, na základe toho musí zaplatiť iba poplatok za podanie žaloby a odvolanie. V takýchto prípadoch má však obeť právo na predbežné uhradenie poplatku štátom, ktoré ho oslobodzuje od predbežného zaplataenia poplatku. Vo všeobecnosti sa poplatok vypočíta na základe hodnoty predmetu občianskoprávneho nároku v čase, keď sa začne konanie. Poplatok je 6 % zo základu na výpočet, ale minimálne 15 000 HUF a maximálne 1 500 000 HUF.

Môžem pred a/alebo počas konania získať právnu pomoc? Môžem ju získať, aj keď nežijem v krajine, v ktorej prebieha konanie?

Obeť má právo byť zo strany súdu, prokuratúry a vyšetrovacieho orgánu informovaná o svojich právach a povinnostiach. Ak je navyše potrebné poradenstvo právneho poradcu špecializovaného na právnu pomoc alebo je potrebné vypracovať podanie (podania, žiadosti, správy, návrh na trestné stíhanie atď.) s cieľom začať konanie na nápravu škody spôsobenej trestným činom alebo porušeniu práv alebo záujmov vyplývajúcich z trestného činu, štát na požiadanie poskytne právneho poradcu na právnu pomoc alebo právne služby. Náklady za tieto služby znáša namiesto obete štát, ak mesačný čistý disponibilný príjem obete nepresahuje minimálny starobný dôchodok a nemá žiadny majetok alebo použitie takéhoto majetku by bolo neprimerané k výhodám, ktoré by sa dosiahli prostredníctvom právnych služieb. Práva obete nezávisia od jej štátnej príslušnosti alebo bydliska.

V akom prípade by trestný súd zamietol môj nárok alebo odmietol rozhodovať vo veci uplatnenia môjho nároku voči páchatel'ovi?

Súd odmietne rozhodnúť o vymáhaní občianskoprávneho nároku v rámci trestného konania odkázaním nároku na uspokojenie iným zákonným spôsobom vo veciach stanovených zákonom, ako je uvedené ďalej. V takýchto veciach nemožno nárok obete uplatniť v rámci trestného konania, ale iba v občianskom súdnom konaní. Súd odkáže na uspokojenie občianskoprávneho nároku iným zákonným spôsobom vo veciach, keď sa nepreukáže zodpovednosť obvinenej osoby podľa trestného práva alebo za menej závažný trestný čin, pretože sa konanie zastavilo alebo obvinený bol oslobodený. To isté sa stane v prípade, ak je uplatnenie občianskoprávneho nároku podľa zákona vylúčené alebo bola žiadosť o náhradu škody podaná neskoro. Ak bol spáchaný trestný čin proti majetku na nehnuteľnom majetku a obeť požiadala aj o predbežné opatrenie na vyprázdnenie nehnuteľnosti, o súčasne podanom občianskoprávnom nároku nie je možné rozhodovať v trestnom konaní. Občianskoprávny nárok sa nemôže uplatniť ani v trestnom konaní, ak existuje prekážka podľa občianskeho procesného práva. Takúto prekážku môže predstavovať skutočnosť, ak obeť podá oznámenie z dôvodov vylúčenia sudcu alebo súd určený podľa

občianskeho súdneho poriadku nie je uvedený v trestnom poriadku. To isté platí, ak v inej žalobe založenej na rovnakých skutočnostiach a dôvodoch právne dôsledky podania žaloby nadobudli účinnosť alebo bol prijatý konečný rozsudok, alebo ak obeť alebo obvinená osoba nemá právnu spôsobilosť v občianskom súdnom konaní. Občianskoprávne nároky, ktoré nie je možné uplatniť na súde, nie je takisto možné vymáhať v trestnom konaní. Ak osoba, ktorá sa domáha občianskoprávneho nároku nie je obeťou podľa trestného práva procesného, nemôže uplatniť svoj nárok v trestnom konaní. V trestnom konaní nie je možné rozhodovať ani o dohode medzi obeťou a obvinenou osobou, ktorá sa dosiahla v občianskom súdnom konaní. Okrem toho nie je možné rozhodovať o podstate občianskoprávneho nároku, ak by to značne spomalilo trestné konanie, alebo ak to vylučujú akékoľvek iné okolnosti. O občianskoprávnom nároku, ktorý nespĺňa požiadavky, sa nemôže rozhodovať ani v trestnom konaní, preto tieto nároky súd odkáže na uspokojenie inými zákonnými prostriedkami.

Môžem sa proti takémuto rozhodnutiu odvolať alebo uplatniť iné prostriedky nápravy/uspokojenia nároku?

Proti odkázaniu na uspokojenie občianskoprávneho nároku inými zákonnými prostriedkami nie je prípustné odvolanie.

Uspokojenie občianskoprávneho nároku v trestnom konaní možno uľahčiť prostredníctvom mnohých iných prostriedkov na náhradu škody. Ich spoločnou vlastnosťou je, že v takýchto veciach sa nárok obeť nevyháňa podľa občianskeho práva. Namiesto toho môže prokuratúra v určitých prípadoch nariadiť obvinenej osobe uspokojenie občianskoprávneho nároku so súhlasom tejto osoby a takéto plnenie môže viesť k miernejšiemu trestu alebo ukončeniu trestného konania. Všetky takéto opatrenia patria do rozhodovacej právomoci prokuratúry; obeť má však právo požiadať o prijatie takéhoto rozhodnutia. Patrí medzi ne pozastavenie konania na vedenie mediácie, podmienené pozastavenie prokurátorom alebo dohoda alebo vysporiadanie medzi obvinenou osobou a prokuratúrou. To nemá za následok to, že obeť môže vymáhať svoj nárok prostredníctvom priamych donucovacích prostriedkov štátu, ale obvinená osoba môže byť výrazne motivovanejšia dobrovoľne uspokojiť nárok obeť.

Ak mi súd prizná náhradu škody, ako zaistím vykonanie rozsudku voči páchatelovi a akú pomoc môžem v tejto súvislosti získať?

S cieľom zabezpečiť občianskoprávny nárok môže obeť podať návrh na nariadenie preventívneho zaistenia nehnuteľností alebo majetku obvinenej osoby ešte pred rozhodnutím o občianskoprávnom nároku v trestnom konaní. To je možné ešte pred vznesením obvinenia, ak obeť uviedla svoj zámer uplatniť občianskoprávny nárok a vyhlásenie obsahuje formálne prvky občianskoprávneho nároku. V takýchto prípadoch môže súd nariadiť preventívne zaistenie a vo veciach, kde sú priesťahy neprijateľné to môže predbežne nariadiť prokuratúra alebo vyšetrovací orgán.

Na žiadosť obeť, ktorá podala návrh na výkon rozhodnutia, vydá súd exekučný titul po potvrdení občianskoprávneho nároku v konečnom rozhodnutí. Ak nie je možné vydať exekučný titul na uspokojenie nároku, ale obeť, ktorá žiada o vykonanie rozhodnutia, predpokladá riziko, že nárok nebude možné vymáhať neskôr, súd môže zabezpečiť nárokované prostriedky alebo zaistiť osobitné predmety na žiadosť obeť vo forme ochranného opatrenia.

Posledná aktualizácia: 11/03/2019

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzí na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.